

Alpenrozentango (Arca)

ARCA
 Gent

Alpenrozentango

“De thematisering van de miniatuurstaat als noodlot is tegelijk ook de thematisering van de burgerlijkheid als noodlot” schreef een Zwitser over de geestestoestand van zijn land. Het is een vaststelling die rechtstreeks naar de toneelliteratuur kan doorgetrokken worden. Het Oostenrijk van Waldheim heeft (gelukkig) Thomas Bernhard om over het “Bruine gevaar” te kankeken, en in de Vrijstraat Beieren hekelt Herbert Achternbusch efficiënt de provinciale Gemütlichkeit van zijn landgenoten. Zwitserland heeft, met Max Frisch en Friedrich Dürrenmatt, twee van de belangrijkste toneelauteurs van deze eeuw opgeleverd, maar met name Dürrenmatts thematiek staat als zodanig los van de concrete bekrompen-

heid van de Zwitserse (klein-)burger. En precies die bekrompenheid is intrinsiek interessant om naar een Vlaamse context vertaald te worden.

Zwitserse auteurs hebben een verklaring voor de afwezigheid van reële impact van dergelijke schrijftuur, die wel degelijk bestaat. De veiligheid van het isolement, dat inderdaad veel oorlogsonheil aan de Zwitsers heeft doen voorbijgaan, heeft geleid tot twee akelige trekjes bij het officiële Zwitserland: de “Enge”, dat is de verdenking die per definitie op alles rust wat van over de grens komt, en de idee van de “geistige Landesverteidigung”. Als Zwitsers burger wordt van je verwacht dat je onvoorwaardelijk het politiek-sociale systeem onderschrijft. Niet enkel de instellingen, maar ook de levensvorm en de mentaliteit die ermee samenhangen. Deze psychologische repressie belet volgens auteurs als Herbert Meier en Adolf Muschg de ontwikkeling van een literatuur, een eigen Zwitsers, niet-provincialistisch theaterleven.

En dan voert ARCA een volstrekt onbekend Zwitsers auteur op, Hansjörg Schneider, waarover de filologen enkel weten te melden dat hij verdienstelijk is geweest bij het Zwitsers-Duits als toneeltaal: een dialectauteur dus. De tekst van *Alpenrozentango* is een verrassing: aan een Tennessee Williamsachtig gegeven – een afgeleefde moeder en een karaktergestoorde zoon in een goedkoop berghotelletje – wordt een bizarre plot, vol valse identiteiten, en een krankzinnig taalidroom gekoppeld. De zoon, Stephan, is de spilfiguur en rond hem cirkelen andere personages. De moeder onderhoudt een verdachte relatie met een hond (denk ik) die Freddy heet en zij laat twee “therapeuten” opdraven voor haar zoon: een psychiater die in een eerste confrontatie met de “patiënt” diens rol overneemt, en een politicus die verbouwereerd zijn eigen (fascistisch) discours aanhoort uit de mond van Stephan. Langs de andere kant (misschien ook therapeutes?) verschijnen er twee jonge vrouwen: een hotelhoertje en een Heidi-achtige juffrouw.

Stephan probeert ze allebei met geweld te “nemen”. Maar het centraal personage waar Stephan mee te maken heeft is een mooie vrouw van rond de veertig, met een geheimzinnig verleden als tango-zangeres. Hun relatie lijkt op een oplossing, zowel dramatisch als therapeutisch, maar is dit nooit echt.

Hansjörg Schneiders tekst – in een laatste produktiefase zijn er nog een aantal gelijkaardige personages geschrapt – hangt aan elkaar als los zand, een eigenschap die bovendien door een heterogene regie in de hand wordt gewerkt. Dirk Pauwels en Mark Verstraete zouden *Alpenrozentango* samen regisseren, en toen dat niet helemaal lukte is Pol Dehert hen komen vervoegen. Een onsamenhangende tekst en een regie die consequent anti-realistisch en verwarrend wil zijn, maar nooit een precieze code weet te ontwikkelen. De meeste personages blijven steken in te evidente parodietjes – vooral de vrouwen zijn, opnieuw, het probleem – en de voorstelling komt op deze manier in handen te liggen van één acteur: